

Az Intézet tíz évének (1956—1965) főbb eseményei

1956

Január 1: a Minisztertanács 1955. decemberi rendelete alapján megalakult az MTA Irodalomtörténeti Intézete. Az Intézet megalakulásával egyidejűleg az Irodalomtörténeti Dokumentációs Központ megszűnt és beolvadt az Intézet kötelékébe. Az Eötvös Könyvtár az Intézet könyvtára lett. Az Intézet élén a Tudományos Tanács állt, mely a megszűnt Irodalomtörténeti Főbizottság funkcióját is átvette. A Tanács elnöke Sötér István, tagjai Baróti Dezső, Barta János, Bóka László, Eckhardt Sándor, Horváth János, Illés Béla, Kardos Tibor, Képes Géza, Király István, Klaniczay Tibor, Nagy Péter, Ortutay Gyula, Szauder József, Szőke Sándor, Tolnai Gábor, Turóczy-Trostler József, Waldapfel József. Az Intézet igazgató-helyettese Klaniczay Tibor lett. Megalakult a Magyar Osztály, Szauder József és a Világirodalmi Osztály, Kardos Tibor vezetésével. Az Eötvös Könyvtár vezetője Szőke Sándor lett.

Január 24—27: négynapos vita volt Szegeden az Irodalomtörténeti Kézikönyv tematikájáról, az Intézet munkatársainak részvételével.

Június 1—2: az Intézet és az Oktatásügyi Minisztérium kétnapos ankétot rendezett a XX. kongresszus tanulságairól az irodalomtörténetírásban és az egyetemi irodalomtörténeti oktatásban. A bevezető referátumot Tolnai Gábor tartotta „A XX. kongresszus és az irodalomtörténetírás” címmel.

Október: az intézeti kutatók létszámának növekedése folytán az egységes Magyar Osztály megszűnt, helyette három új osztály alakult: a Régi Magyar Osztály, Gerézy Rabán, a XIX. századi Osztály, Szauder József, és a XX. századi Osztály, Komlós Aladár vezetésével.

1957

Július 1: az MTA elnöke Sötér Istvánt az Intézet igazgatójává nevezte ki.

Október 1: Sötér István összehívta az Intézet üléseit ismertette az Intézet programját.

Október 15: megalakult az Intézet Bibliográfiai Osztálya, Kemény G. Gábor vezetésével.

December 1: a Világirodalmi Osztály vezetője Képes Géza lett.

1958

Június 1: a XX. századi Osztály vezetését Szabolcsi Miklós vette át.

Szeptember 8—9: az Intézet kétnapos konferenciát rendezett a „népi írók” mozgalma-ról. Bevezető referátumot Sötér István tartott. „A népi írók nacionalizmusáról” címmel Diószegi András, „A népi írók osztályszemlélete és társadalmi bázisa” címmel K. Nagy Magda tartott előadást.

Október: az MTA I. Osztályának javaslatára az Akadémia elnöke kinevezte az Intézet Tudományos Tanácsának új tagjait. A tagok névsora: Barta János, Bóka László, Horváth János, Király István, Klaniczay Tibor (titkár), Sötér István (elnök), Tolnai Gábor, Turóczy-Trostler József, Waldapfel József és az Intézet osztályvezetői.

Október 23—24: az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya és az Intézet kétnapos József Attila-ülésszakot rendezett. Az Intézet részéről előadást tartott Szabolcsi Miklós „József Attila, Bartók Béla és Derkovits Gyula” és Diószegi András „József Attila hatása felszabadulás utáni költészetünkre” címmel.

December 1: az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya és az Intézet közös rendezésében felolvasó ülés volt Balassi drámájának felfedezése alkalmából. A művet, illetve az azt tartalmazó kódexet Ján Mišianik, a kézirat felfedezője, Eckhardt Sándor és Klaniczay Tibor mutatta be.

December 8: az Intézet osztályvezetői értekezlete elhatározta, hogy a Szovjet Tudományos Akadémia Maxim Gorkijról elnevezett Világirodalmi Intézetével közösen az Intézet feldolgozza a magyar—oroszi irodalmi kapcsolatok történetét.

December 17: az 1957—58-as szovjet realizmus-vita tanulságairól az Intézet vitát rendezett. A referátumot Nyírő Lajos tartotta „Vita a realizmusról a Szovjetunióban” címmel.

December 29: a XX. századi Osztály munkaértekezleten vitatta meg a magyar proletárirodalom kutatásainak kérdését. A vitában részt vettek a Történettudományi Intézet és a Párttörténeti Intézet munkatársai is. A megbeszélés nyomán indult meg az Intézetben a magyar szocialista irodalom szervezett kutatása.

1959

Február 16: az Intézet vitaülésen foglalkozott a pozitívizmus kérdéseivel. A bevezető referátumot Horváth Károly tartotta „A pozitívizmus a magyar irodalomtörténetírásban” címmel.

Május 13: a Kiadói Főigazgatóság vitát rendezett a Szépirodalmi Kiadó 1958. évi munkásságáról. A vita referátumait az Intézet munkatársai, név szerint Czine Mihály, Illés László, K. Nagy Magda, Szauder József, Kispéter András, Somogyi Sándor tartották.

Június 7: az Intézet és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság vitaülést rendezett az MSzMP Központi Bizottsága mellett működő Kulturális Elméleti Munkaközösségnek „A felszabadulás utáni magyar irodalom néhány kérdéséről” című téziseiről. Bevezetőt Sötér István mondott. Tolnai Gábor a modernizmusról, Kiss Lajos a kommunista kritika felszabadulás utáni fejlődéséről, Diószegi András felszabadulás utáni irodalmunk egyes problémáiról tartott referátumot.

Szeptember 25: megkezdte munkáját az Intézet Irodalomelméleti Csoportja, Nyíró Lajos vezetésével; a Világirodalmi Osztály vezetését Vajda György Mihály vette át.

Október 12: az Intézet Tudományos Tanácsa kibővített ülésen vitatta meg a kritikai kiadások és forráskiadványok elvi kérdéseit. A bevezető referátumot Klaniczay Tibor tartotta. Az itteni megbeszélés eredményeként került sor a textológiai munka szervezettebbé és intenzívebbé tételére, az Akadémián létrehozott Textológiai Bizottság keretében.

December: a XIX. századi Osztály keretén belül megalakult a Petőfi-csoport, Pándi Pál vezetésével, megindítva a Petőfi-életrajz munkálatait. A csoport önálló egységként 1962-ig, a Kézikönyv munkálatainak kibontakozásáig működött.

1960

Január: az Igazgatóság munkájának támogatása érdekében tudományos titkári funkció létesült. Az Intézet tudományos titkárai voltak: Tóth Dezső (1961. szeptember 15-ig), Bor Kálmán (1962. szeptember 4—1963. április 23), Miklós Pál (1963. április 24—1965. március 1), Illés László (1965. március 1—).

Április 11—12: az Intézet ülészakot rendezett „A nacionalizmus kérdései a magyar irodalom tükrében” címmel. Klaniczay Tibor „A nacionalizmus előzményei a magyar irodalomban”, Tóth Dezső „A polgári nacionalizmus kialakulása a magyar irodalomban”, Somogyi Sándor „Nacionalizmus az önkényuralom és a dualizmus korának irodalmában” címmel tartott előadást. Az ülészak megvitatta Szabolcsi Miklós „Nacionalizmus és a legújabb magyar irodalom néhány problémája” című téziseit is.

1961

Augusztus 21—26: az Association Internationale de Littérature Comparée III., utrechti kongresszusán az Intézet Sötér István és Klaniczay Tibor képviselte. Sötér István tartotta a kongresszus egyik főreferátumát „A magyar és orosz irodalom párhuzamos jelenségei a XIX. században” címmel.

Október 2: az Intézet Tudományos Tanácsa elhatározta a Világirodalmi Osztály megszüntetését és egy Irodalomelméleti Osztály felállítását. November 13-án az Intézet Igazgató Tanácsa megállapította az újonnan megszervezett Irodalomelméleti Osztály személyi összetételét és vezetésével Nyíró Lajost bízta meg. A volt Világirodalmi Osztály tagjaiból megalakult az Összehasonlító Irodalomtörténeti Csoport, Vajda György Mihály vezetésével és a Dokumentációs Csoport, Bor Kálmán vezetésével.

December 11: az Intézet Tudományos Tanácsa megvitatta és elfogadta az Intézet vezetőségének „A magyar irodalom története” című Kézikönyv elkészítésére vonatkozó tervzetét.

December 13: Sötér István intézeti plenáris ülésen ismertette az MSzMP Agit.-prop. Bizottságának az Intézet munkájáról adott értékelését és az Intézet elé tűzött új feladatokat: az irodalomtörténeti Kézikönyv 1964-ig történő elkészítését, az irodalomelméleti munka erőteljes továbbfejlesztését és a jelenkori irodalommal való hatékonyabb foglalkozást.

Január 31: az egyes kötetek szerkesztői megbízták munkatársaikat a Kézikönyv-fejezetek megírásával.

Május 8—25: Sötér István, Klaniczay Tibor és Nyíró Lajos a Szovjetunióban, Lengyelországban és Csehszlovákiában tárgyalásokat folytattak az 1962 őszi Budapesten megrendezésre került Összehasonlító Irodalomtörténeti Konferencia előkészítése érdekében.

Július 10: megszűnt a Régi Magyar Osztály, a XIX. századi Osztály és a Bibliográfiai Osztály. Helyükbe létrejött a Kézikönyv Osztály, Horváth Károly vezetésével, és a Bibliográfiai és Textológiai Osztály, melynek vezetője Gerézy Rabán lett.

Július 2: az Irodalomelméleti Osztály kibővített ülésen vitatta meg az irodalomelméleti munka programját Nyíró Lajos „Irodalomelméletünk helyzete és feladatai” című tanulmánya alapján.

Szeptember 17: a budapesti Összehasonlító Irodalomtörténeti Konferencia Előkészítő Bizottsága ankétot rendezett az Intézetben a Konferencia hazai meghívottai részére.

Október 26—29: az MTA I. Osztálya és Irodalomtörténeti Intézete rendezésében nemzetközi kelet-európai Összehasonlító Irodalomtörténeti Konferencia volt Budapesten. Főreferátumot tartott az Intézet részéről Sötér István „A komplex-összehasonlító kutatások elvi kérdései” és Klaniczay Tibor „Egy kelet-európai összehasonlító irodalomtörténet lehetőségei” címmel.

December 5—7: az Intézet — az Irodalomtörténeti Társasággal közösen — három vitautülés keretében megvitatta a magyar szakos egyetemi hallgatók irodalomoktatásának reform-tervezetét.

1963

Április 23: egyesült a Könyvtár és a Dokumentációs Csoport. Az új Könyvtári és Dokumentációs Osztály vezetője Bor Kálmán lett.

Június 24: az Intézet Tudományos Tanácsa megvitatta az MSZMP Agit.-prop. Bizottsága határozatának végrehajtásáról szóló jelentést és a Kézikönyv munkálatainak helyzetéről készült beszámolót.

Szeptember 1: megindult az MTA Irodalomtörténeti Intézete, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Magyar Írók Szövetsége közös elméleti-kritikai folyóirata, a Kritika. Az új folyóirat programját az Akadémián rendezett sajtófogadás alkalmával Sötér István és Diószegi András, a folyóirat szerkesztője ismertette.

1964

Augusztus 31—szeptember 5: az AILC IV., fribourgi kongresszusán az Intézet részéről részt vett Bor Kálmán, Hopp Lajos, Klaniczay Tibor, Nyíró Lajos, Sötér István, Vajda György Mihály. A kongresszus egyik főreferátumát Klaniczay Tibor tartotta „A nemzeti irodalom fogalma” címmel.

November 24: megjelent „A magyar irodalom története” című Kézikönyv I. kötete. Az Akadémián rendezett sajtófogadáson Tamás Lajos, az MTA I. Osztályának titkára és Klaniczay Tibor, a kötet szerkesztője ismertette a művet. A Kézikönyv II. kötete 1964. decemberében, a III. 1965. áprilisában, a IV. 1965. májusában, az V. 1965. júliusában és a VI. 1966. februárjában jelent meg.

1965

Február 1: a megszűnt Kézikönyv Osztály helyébe, Lukácsy Sándor vezetésével, megalakult a Klasszikus Magyar Irodalmi Osztály. Megszűnt a Bibliográfiai és Textológiai Osztály is, funkcióját a Textológiai csoport (vezetője Kiss József) és a Bibliográfiai Csoport (vezetője Vargha Kálmán) vette át.

Március 29: az Intézet MSZMP vezetősége és Irodalomelméleti Osztálya vitát rendezett az MSZMP Központi Bizottsága mellett működő Kulturális Elméleti Munkaközösségnek a Társadalmi Szemle 1965/2. számában megjelentetett, „A szocialista realizmusról” című tanulmánya felett. A referátumot Köpeczi Béla, az MSZMP Kulturális Osztályának vezetője tartotta.

Április 23: az MTA közgyűlése Sötér Istvánt rendes taggá, Klaniczay Tibort és Szabolcsi Miklóst levelező taggá választotta.

Május 12—23: a szocialista országok irodalomtudományi intézeteinek vezetői két-napos konferenciát tartottak az Intézetben. A konferencia megvizsgálta egy nemzetközi

jellegű marxista irodalomtudományi folyóirat létrehozásának lehetőségét s vitát folytatott e folyóirat kialakítandó profiljáról; foglalkozott egy összehasonlító kelet-európai szintézis megalkotásának problémájával. Az értekezlet megállapodott abban, hogy rendszeresítik az intézet-vezetők konferenciáit.

Május 19: az Eötvös Loránd Tudományegyetem az Intézet bevonásával ideológiai ülésszakot rendezett az MSzMP Központi Bizottsága mellett működő Kulturális Elméleti Munkaközösségnek „A szocialista realizmusról” című téziseiről. (Társadalmi Szemle 1965/2. sz.). A vitában az Intézet részéről felszólalt Diószegi András, Illés László, Kljaniczay Tibor, Nyíró Lajos, Sötér István, Szabolcsi Miklós, Szili József.

Augusztus 1: az Összehasonlító Irodalomtörténeti Csoport Osztálya alakult, s ezzel befejeződött az Intézet belső szervezetének a kialakítása. Ennek megfelelően az 1966-ban kezdődő új ötéves tervét az Intézet az alábbi szervezeti keretben kívánja megvalósítani: Irodalomelméleti Osztály (vez. Nyíró Lajos); Modern Magyar Irodalmi (azelőtt XX. századi) Osztály (vez. Szabolcsi Miklós); Klasszikus Magyar Irodalmi Osztály (vez. Lukácsy Sándor); Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztály (vez. Vajda György Mihály); Textológiai Csoport (vez. Kiss József); Bibliográfiai Csoport (vez. Vargha Kálmán); Könyvtári és Dokumentációs Osztály (vez. Bor Kálmán).

December 13: az Intézet tagsága plenáris értekezleten vitatta meg az Intézet új Szervezeti Szabályzatának és Ügyrendjének tervezetét és az 1966–1970. évekre kialakított kutatási tervet. Az elkövetkezendő öt év fő feladatai a következők: az irodalomelmélet művelése, egy irodalomelméleti kézikönyv létrehozása; az utolsó évtizedek magyar irodalmának kutatása, különös tekintettel a szocialista irodalom kialakulására, a felszabadulás utáni irodalom történetére és a mai irodalom problémáira; a magyar irodalmi kritika és irodalomtudomány történetének feldolgozása, összefoglaló kézikönyvben való rendszerezése; a Petőfi-kutatások továbbfejlesztése, elsősorban egy részletes Petőfi-életrajz megteremtése; az összehasonlító irodalomtörténet művelése nemzetközi vállalkozások keretében; a magyar irodalomtörténet bibliográfiájának, mint a további munka nélkülözhetetlen segédkönyvének létrehozása; a magyar irodalomtörténet néhány különösen elhanyagolt fejezetének (pl. XVIII. század) vizsgálata, valamint egyes különösen munkaiányes kritikai kiadások elkészítése.

Az Intézet tudományos teosztottjainak névsora (1956. január 1 — 1965. december 31.)

A névsor azoknak a kinevezett tudományos kutatóknak és könyvtárosoknak a nevét tartalmazza, akik 1956. január 1-től 1965. december 31-ig az Intézetben dolgoztak. Nem szerepelnek benne az aspiránsok, gyakornokok, részfoglalkozású munkatársak.

Barla Szabó Ödönné K. Nagy Magda 1958. szeptember 1—1963. március 31.

Béládi Miklós 1956. január 1—1957. szeptember 30.; 1960. július 1 —

Bodnár György 1957. október 1 —

Bojtár Endre 1965. augusztus 1 —

Bokor László 1956. január 1—1958. július 15.

Bor Kálmán 1956. január 1 —

Czine Mihály 1956. december 1—1964. január 31.

Debreceni Pál 1956. január 1—december 3.

Dienes András 1956. június 14—1962. augusztus 30.

Diószegi András 1960. február 1 —

Fekete Sándor 1958. február 1—1958. október 18.

Ferenczi (Fischer) László 1965. augusztus 1 —

Fónyi Gézáne 1961. március 1 —

Gedő Andrásné H. Lukács Borbála 1964. szeptember 1 —

† Gerézi Rabán 1956. január 1 — **1968.**

Heltai György 1956. január 1—november 8.

Hopp Lajos 1956. január 1 —

Horányi Mátyás 1958. november 20—1962. március 31.

Horváth Dénesné Törő Györgyi 1956. január 1 —

Horváth Károly 1957. január 1 —

Illés László 1958. november 1 —

Imre Katalin 1959. december 1—1966. február 28.

† Jenei Ferenc 1957. január 15—1963. február 28.

József Farkas 1958. február 1 —

- † Juhász Ferencné Szeverényi Erzsébet 1963. szeptember 1 —
 Juhász László 1956. szeptember 1—1959. február 28.
- † Kardos Tibor 1956. január 1—1957. február 15.
 Kemény G. Gábor 1957. október 15—1962. október 31.
 Kenéz Ernő 1956. január 1—1957. február 15.
 Kenyeres Imréné 1956. április 1—1957. március 31.
 Kenyeres Zoltán 1964. augusztus 1 —
 Képes Géza 1957. december 1 —
 Kispéter András 1956. január 1—1960. október 15.
 Kiss Ferenc 1962. április 1 —
 Kiss József 1957. január 1 —
- * Klaniczay Tibor 1956. január 1 —
 Komlós Aladár 1956. január 1 —
 Kovács József 1959. július 1 —
 V. Kovács Sándor 1956. október 15 —
 Lukácsy Sándor 1962. november 1 —
 Martinkó András 1959. szeptember 1 —
 Mezey László 1956. január 1—1958. november 19.
 Miklós Pál 1958. február 16 — 1958
- Nagy Péter 1956. december 15—1962. december 31.
 Németh Géza 1957. január 1—1959. január 31.; 1963. március 1—1964. január 31.
 Németh Miklós 1956. január 1 —
 Nyíró Lajos 1956. január 1—február 29.; 1956. december 1 —
 Oltványi Ambrus 1956. július 1—1958. december 31.
- [Osváth Béla] 1961. május 1—1965. augusztus 21.
 Patyi Sándor 1959. július 1—1960. február 16.
 Pirnát Antal 1956. január 1 —
 Pomogáts Béla 1965. október 1 —
 Pölöskei Ferencné Varga Rózsa 1960. február 16 —
 Rába György 1957. január 1 —
 Rejtő István 1956. január 1—1961. július 31.
 Rigó László 1963. szeptember 1 —
 Sargina Ludmilla 1960. február 15 —
 Sánta Ferenc 1958. szeptember 1 —
 Sipos István 1959. október 1 —
 Stoll Béla 1956. január 1 —
- † Somogyi Sándor 1959. március 1 —
 Sótér István 1957. július 1 —
 Süteő Imre 1956. január 1—1958. december 31.
 Szabó György 1956. január 1—1965. március 31.
 Szabolcsi Miklós 1956. december 1 —
 Szauder József 1956. január 1—1961. január 31.; 1965. november 1 —
 Szekeres László 1961. július 16—1962. május 15.
 Szcenzi Miklós 1956. január 1—1957. augusztus 31.
 Szerb Antalné 1959. március 1 —
 Sziklay László 1956. július 1 —
 Szili József 1960. december 29 —
- † Szilvás Gyula 1956. január 1—1958. február 15.
 Szőke Sándor 1956. január 1—1965. szeptember 30.
 Tarnóc Márton 1962. december 1—1963. február 28.
 Tarnai Andor 1958. április 10 —
 Tomasz Jenőné 1956. január 1 —
 Tóth Dezső 1956. január 1—1960. szeptember 15.; 1962. május 15—1964. március 31.
 Török Tamásné Erdélyi Ilona 1956. január 1 —
 Vajda György Mihály 1956. augusztus 16 —
 Varga Imre 1958. február 1 —
 Varga József 1957. szeptember 1 —
 Vargha Kálmán 1956. január 1—
 Varjas Béla 1957. szeptember 1 —
 Végh Ferenc 1956. január 1—1957. december 31.
 Vezér Erzsébet 1958. július 16—1963. február 28.
 Vujicsics D. Sztóján 1958. október 1—1959. szeptember 30.

Az Intézet kiadványai (1956—1965)

Sorozatok:

A magyar irodalom története. 1964-től 1966-tal bezárólag 6 kötet. Főszerkesztő: Sötér István.

Bibliotheca Hungarica Antiqua. (BHA) 1959-től eddig 6 kötet. Szerkeszti: Varjas Béla. *Fontes ad historiam litterarum Hungariae spectantes. A magyar irodalomtörténetírás forrásai.* (Fontes) 1960-tól eddig 7 kötet. Szerkesztik: Somogyi Sándor és Tóth Dezső.

Irodalomtörténeti Füzetek. (IF) 1956-tól eddig 47 füzet az 5—51. számig. Szerkesztők: 5—36. számig Szauder József, 37—42.: Horváth Károly, 43-tól: Bodnár György és Szabolcsi Miklós.

Irodalomtörténeti Könyvtár. (IK) 1957-től eddig 17 kötet. Szerkesztők: 1—10. kötetig: Sötér István, 11-től: szerkesztő bizottság; Sötér István [elnök], Béládi Miklós, Horváth Károly, Klaniczay Tibor, Szabolcsi Miklós.

Az irodalomelmélet klasszikusai. (IrodelmKI) 1963-tól eddig 1 kötet. Szerkesztik: Nyirő Lajos és Vajda György Mihály.

Irodalom-Szocializmus. (Irod-Szoc) 1962-től eddig 7 kötet. Szerkesztik: Király István és Szabolcsi Miklós.

Irodalomtörténeti Bibliográfiák. (ItBibl) 1959-től eddig 1 kötet. Szerkesztő: Kemény G. Gábor.

MTA Irodalomtörténeti Intézetének vitaulései. 1958-tól eddig 2 kötet.

Régi Magyar Költők Tára. (RMKT) XVII. századi sorozat. 1959-től eddig 3 kötet. Szerkesztik: Klaniczay Tibor és Stoll Béla.

Új Magyar Múzeum. (Új MMúz). 1958-tól eddig 8 kötet. Szerkesztők: 1. kötet; szerkesztő bizottság: Belia György, Bokor László, Komlós Aladár, Kovalovszky Miklós, Németh G. Béla, Szauder József, Vargha Kálmán. 2—3.: Tóth Dezső és Vargha Kálmán. 4-től: Diószegi András és Vargha Kálmán.

Vörösmarty Mihály összes művei. [kritikai kiadás] (VörösmKrk) 1960-tól eddig 9 kötet az 1—18-ig tervezettek közül. Szerkesztik: Horváth Károly és Tóth Dezső.

*

Folyóiratok:

Irodalomtörténeti Közlemények. 1956—1962: az MTA Irodalomtörténeti Intézetének, 1963-tól az MTA Irodalomtörténeti Intézetének és a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak folyóirata. Felelős szerkesztők: 1957-ig: Tolnai Gábor, 1958-tól Klaniczay Tibor.

Helikon. 1956—1957: Irodalmi Figyelő, 1958—1963: Világirodalmi Figyelő néven jelent meg. Felelős szerkesztők: 1956: Kardos Tibor. 1957: Senczi Miklós. 1958—1959 [a 2. számig]: Képes Géza. 1959 óta [a 3. számtól]: Köpeczi Béla.

Kritika. Felelős szerkesztő 1963-tól: Diószegi András.

*

1956—1965 között megjelent kiadványok (amely könyv Budapesten, az Akadémia i Kiadónál jelent meg, a hely és a kiadó feltüntetése nélkül szerepel).

1956

Fejős Imre: Vörösmarty arca. 1956. 60 p. (IF 8.)

Hegedüs Nándor: Ady Endre Nagyváradon. 1956. 160 p. (IF 6.)

Komlós Aladár: Irodalmi ellenzéki mozgalmak a XIX. század második felében. 1956. 116 p. (IF 7.)

Pukánszky Kádár Jolán: A drámairó Csonkoi. 1956. 84 p. (IF 5.)

1957

Baránszky Jób László: Arany lírai formanyelvének fejlődéstörténeti helye. 1957. 104 p. (IF 12.)

Eckhardt Sándor: Új fejezetek Balassi Bálint viharos életéből. 1957. 106 p. (IF 10.)

Gergely Pál: Arany János és az Akadémia. 1957. 146 p. (IF 11.)

Hegedüs Nándor: Ady Endre nagyváradai napjai. 1957. 463 p. (Új MMúz 1.)

Tóth Dezső: Vörösmarty Mihály. 1957. 631 p. (IK 1.)

Trócsányi Zsolt: A nagyenyedi kollégium történetéhez (1831—1841). 1957. 88 p. (IF 9.)

- Bán Imre: Apáczai Csere János. 1958. 606 p. (IK 2.)
 Busa Margit: A Thököly-kódex és kuruckori versei. 1958. 104 p. (IF 13.)
 Dienes András: Petőfi a szabadságharcban. 1958. 643 p. (IK 3.)
 Fekete Sándor: Petőfi, a segédszerkesztő. 1958. 98 p. (IF 20.)
 Gáldi László: Szenci Molnár Albert zsoldárverse. 1958. 132 p. (IF 18.)
 József Attila összes művei. III. köt. Cikkek, tanulmányok, vázlatok. Sajtó alá rendezte: Szabolcsi Miklós. 1958. 468 p.
 Kortársak Móricz Zsigmondról. I. Tanulmányok és kritikák. Kiadta: Vargha Kálmán. 1958. 500 p. (Új MMúz 2.)
 Mezei Márta: Történetiszemlélet a magyar felvilágosodás irodalmában. 1958. 96 p. (IF 19.)
 Nagy Péter: Szabó Dezső indulása. 1958. 148 p. (IF 22.)
 Rejtő István: Az orosz irodalom fogadtatása Magyarországon. 1958. 116 p. (IF 21.)
 Scheiber Sándor—Zsoldos Jenő: Vajda János levelei Milkó Izidorhoz. 1958. 48 p. (IF 15.)
 Sükösd Mihály: Tudós Wesszprémi István. 1958. 100 p. (IF 16.)
 Vita a népi írókról. 1958. Felsőoktatási Jegyzetellátó V. 181 p. (Az MTA Irodalomtörténeti Intézetének vitaülései, 1.)
 Vörös Károly: Adalékok Pálóczi Horváth Ádám életéhez. 1958. 74 p. (IF 17.)
 Waldapfel József: Gorkij és Madách. 1958. 521 p. (IF 14.)

1959

- A szovjet realizmus-vita tanulságai. 1959. Felsőoktatási Jegyzetellátó V. 56 p. (Az MTA Irodalomtörténeti Intézetének vitaülései, 2.)
 A tizenöt éves háború, Bocskay és Báthori Gábor korának költészete. Sajtó alá rendezte: Bisztray Gyula, Klaniczay Tibor, Nagy Lajos és Stoll Béla. 1959. 678 p. (RMKT XVII/1.)
 Babits—Juhász—Kosztolányi levelezése. Kiadta: Belia György. 1959. 348 p. (Új MMúz 3.)
 Fenyő István: Reformkori irodalmunk az egykorú orosz sajtó tükrében. 1959. 104 p. (IF 28.)
 Fónagy Iván: A költői nyelv hangtanából. 1959. 292 p. (IF 23.)
 Hegedüs Nándor: Ady elnyeri a főváros szépirodalmi díját. 1959. 60 p. (IF 26.)
 Komlós Aladár: A magyar költészet Petőfitől Adyig. 1959. Gondolat K. 523 p.
 „Mindenki újakra készül...” Az 1918/19-es forradalmak irodalma. (Szöveggyűjtemény.) 1. köt. (1918. november—1919. március 20.) Szerk.: József Farkas. 1959. 654 p. (Irod-Szoc)
 Mišianik, Ján—Eckhardt Sándor—Klaniczay Tibor: Balassi Bálint szép magyar komédiája. A Fanchali Jób-kódex magyar és szlovák versei. 1959. 208 p. (IF 25.)
 Nemeskürty István: Bornemisza Péter az ember és az író. 1959. 558 p. (IK 4.)
 Nyugat repertórium. Függelék: Magyar Géniusz (1902—1903), Figyelő (1905), Szerda (1906) és Magyar Csillag (1941—1944) repertórium. Összeállította: Galambos Ferenc. 1959. 571 p. (ItBibl 1.)
 Pogány Péter: Folklor és irodalom kölcsönhatása a régi váci nyomda működése nyomán. I. köt. 1959. 198 p. (IF 24.)
 Rejtő István: Mikszáth Kálmán, a rimaszombati diák. 1959. 108 p. (IF 27.)
 Tinódi Sebestyén: Cronica. A kísérő tanulmányt írta: Bóta László. 1959. 160 lev. (BHA 2.)
 Wéber Antal: A magyar regény kezdetei. 1959. 237 p. (IK 5.)

1960

- Czine Mihály: Móricz Zsigmond útja a forradalmakig. 1960. Magvető K. 611 p.
 Csokonai emlékek. Összeállította és a jegyzeteket írta: Vargha Balázs. 1960. 666 p. (Fontes, 1.)
 Erdélyi János levelezése. 1. köt. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta: T. Erdélyi Ilona. 1960. 520 p. (Fontes 2.)
 Kazinczy Ferenc levelezése. Huszonharmadik kötet. (1927 óta előkerült és kötetbe nem foglalt levelek gyűjteménye.) Közzéteszi: Berlász Jenő, Busa Margit, Cs. Gárdonyi Klára, Fülöp Géza. 1960. 594 p.
 „Mindenki újakra készül...” Az 1918/19-es forradalmak irodalma. (Szöveggyűjtemény.) 3. A Tanácsköztársaság szépirodalma. Szerk.: József Farkas. 1960. 741 p. (Irod-Szoc)
 Móricz Zsigmond hagyatékából. Kiadta: Réz Pál. 1960. 486 p. (Új MMúz 4.)
 Radó György: Majakovszkijról. 1960. 136 p. (IF 29.)
 Sáfrán Györgyi: Arany János és Rozvány Erzsébet. 1960. 176 p. (IF 31.)
 Sylvester János: Új Testamentum. A kísérő tanulmányt írta és a faksimile szövegét gondozta: Varjas Béla. 1960. 384 lev. (BHA 1.)

- Székely István: Chronica ez vilagnác jeles dolgairól. A kísérő tanulmányt írta és a faksimile szövegét gondozta: Gerézdi Rabán. 1960. 237 lev. (BHA 3.)
 Vörösmarty Mihály: Kisebb költemények. 1. köt. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta: Horváth Károly. 1960. 771 p. (VörösmKrk 1.)
 Vörösmarty Mihály: Kisebb költemények. 2. köt. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta: Horváth Károly. 1960. 726 p. (VörösmKrk 2.)
 Zimándi István: Péterfy Jenő és baráti köre. 1960. 102 p. (IF 30.)

1961

- Csanda Sándor: A törökellenes és kuruc harcok költészetének magyar—szlovák kapcsolatai. 1961. 224 p. (IF 32.)
 Cskás István: Ady Endre a szlovák irodalomban. 1961. 152 p. (IF 35.)
 Emlékezések Ady Endréről. 1. köt. Kiadta: Kovalovszky Miklós. 1961. 659 p. (Új MMúz 5.)
 Fenyő István: Kisfaludy Sándor. 1961. 446 p. (IK 6.)
 Geréb László: A munkásügy irodalmunkban. 1961. 180 p. (IF 34.)
 Gyulai Pál levelezése 1843-tól 1867-ig. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta: Somogyi Sándor. 1961. 723 p. (Fontes 4.)
 Gyulai Pál: Bírálatok, cikkek, tanulmányok. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta: Bisztray Gyula és Komlós Aladár. 1961. 685 p. (Fontes 5.)
 Merényi Oszkár: Ismeretlen és kiadatlan Kőlcsey dokumentumok. 1961. 200 p. (IF 36.)
 Mezősi Károly: Petőfi családja a Kiskunságban. 1961. 126 p. (IF 33.)
 Ozorai Imre vitairata. A kísérő tanulmányt írta: Nemeskürty István. A faksimile szövegét gondozta: Varjas Béla. 1961. 222 lev. (BHA 4.)
 Pirnát, Antal: Die Ideologie der Siebenbürger Antitrinitarier in den 1570er Jahren. 1961. 271 p.
 Szerelmi és lakodalmi versek. Sajtó alá rendezte: Stoll Béla. 1961. 751 p. (RMKT XVII/3.)
 Tanulmányok az orosz—magyar irodalmi kapcsolatok köréből. 1—3. köt. Szerk.: Kemény G. Gábor. 1961. 595; 487; 486.

1962

- Gerézdi Rabán: A magyar világi líra kezdetei. 1962. 327 p. (IK 7.)
 Erdélyi János levelezése. 2. köt. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta: T. Erdélyi Ilona. 1962. 641 p. (Fontes 3.)
 Heltai Gáspár: Cancionale, az az historias énekes könyw. A kísérő tanulmányt írta és a faksimile szövegét gondozta: Varjas Béla. 1962. 231 lev. (BHA 5.)
 Kiss Ferenc: A beérkezés küszöbén. (Babits, Juhász és Kosztolányi ifjúkori barátsága.) 1962. 156 p. (IF 37.)
 „Mindenki újakra készül...” Az 1918/19-es forradalmak irodalma. (Szöveggyűjtemény.) 2. A polgári forradalom publicisztikája és irodalmi élete. Szerk.: József Farkas. 1962. 970 p. (Irod-Szoc)
 Pécseli Király Imre, Miskolczi Csulyak István és Nyéki Vörös Mátyás versei. Sajtó alá rendezte: Jenei Ferenc, Klaniczay Tibor, Kovács József és Stoll Béla. 1962. 537 p. (RMKT XVII/2.)
 Sziklay László: A szlovák irodalom története. 1962. 885 p.
 Tanulmányok a magyar szocialista irodalom történetéből. Szerk.: Szabolcsi Miklós és Illés László. 1962. 676 p. (Irod-Szoc)
 Tanulmányok Petőfiről. Szerk.: Pándi Pál és Tóth Dezső. 1962. 509 p. (IK 9.)
 Vargha Kálmán: Móricz Zsigmond és az irodalom. 1962. 402 p. (IK 8.)
 Vörösmarty Mihály: Kisebb költemények. 3. köt. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta: Tóth Dezső. 1962. 661 p. (VörösmKrk 3.)
 Vörösmarty Mihály: Drámák. 3. köt. Sajtó alá rendezte: Fehér Géza. 1962. 905 p. (VörösmKrk 8.)
 Zrinszky László: A Magyar Tanácsköztársaság emléke költészetünkben. 1919—1945. 1962. 150 p. (IF 38.)

1963

- A magyar kéziratok énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1565—1840). Összeállította: Stoll Béla. 1963. 537 p.
 Ambrus Zoltán levelezése. Előszóval ellátta: Diószegi András. Kiadta: Fallenbüchl Zoltán. 1963. 527 p. (Új MMúz 6.)
 Baranyi Imre: A fiatal Madách gondolatvilága. 1963. 150 p. (IF 42.)
 Bodolay Géza: Irodalmi diáktársaságok, 1785—1848. 1963. 810 p.

- Csapláros István: Kraszewski és Magyarország. 1963. 160 p. (IF 39.)
 Forradalmi magyar irodalom. Tanulmányok a magyar szocialista irodalom történetéből. 2. rövidített kiadás. Szerk.: Szabolcsi Miklós és Illés László. 1963. 431 p.
 Kovács Kálmán: Fejezet a magyar kritika történetéből. Gyulai Pál irodalmi elveinek kialakulása (1850—1860). 1963. 303 p. (IK 10.)
 La littérature comparée en Europe orientale. Conférence de Budapest 26—29. Octobre 1962 Rédigé par I. Sötér de l'Académie Hongroise des Sciences et K. Bor, T. Klaniczay-Gy. M. Vajda. 1963. 534 p.
 Lengyel Géza: Magyar újságmagnások. 1963. 196 p. (IF 41.)
 Lessing, Gotthold Ephraim: Laokoön. Hamburgi dramaturgia. A Hamburgi dramaturgiát: Timár Ilona, a Laokoönt: Vajda György Mihály fordította. Sajtó alá rendezte: Vajda György Mihály. 1963. 768 p. (IrodelmKl 1.)
 Móricz Zsigmond levelei. 1—2. köt. Kiadta: F. Csanak Dóra. 1963. 439; 429. (Új MMűz 7—8.)
 Sötér István: Nemzet és haladás. Irodalmunk Világos után. 1963. 781 p. (IK 12.)
 Szabolcsi Miklós: Fiatalság életek indulója. József Attila pályakezdése. 1963. 634 p. (IK 11.)
 Varga József: Ady útja az „Új versek” felé. 1963. 94 p. (IF 40.)
 Vörösmarty Mihály: Nagyobb epikai művek, I. köt. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta: Horváth Károly és Martinkó András. 1963. 553 p. (VörösmKrk 4.)

1964

- A magyar irodalom története 1600-ig. Szerk.: Klaniczay Tibor. Írták: Gerézdi Rabán, Klaniczay Tibor, V. Kovács Sándor, Pirnát Antal, Stoll Béla, Varjas Béla. 1964. 576 p. (A magyar irodalom története, 1.)
 A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig. Szerk.: Klaniczay Tibor. Írták: Bán Imre, Hopp Lajos, Klaniczay Tibor, Pirnát Antal, Stoll Béla, Tarnai Andor, Varga Imre. 1964. 648 p. (A magyar irodalom története, 2.)
 Gergely Gergely: Tolnai Lajos pályája. 1964. 454 p. (IK 15.)
 Grezsa Ferenc: Juhász Gyula egyetemi évei. 1964. 112 p. (IF 44.)
 Kispéter András: Tömörkény István. 1964. 299 p. (IF 13.)
 Klaniczay Tibor: Zrínyi Miklós. 2. átdolg. kiadás. 1964. 852 p. (IK 14.)
 Lengyel Béla: Szovjet irodalom Magyarországon. 1919—1944. 1964. 373 p. (Irod-Szoc)
 Littérature hongroise, littérature Européenne. Études de littérature comparée publiées par l'Académie des Sciences de Hongrie à l'occasion du IVe congrès de l'Association Internationale de Littérature Comparée. Rédigé par István Sötér et Ottó Süpek. 1964. 647 p.
 Markovits Györgyi: Üldözött költészet. 1964. 187 p. (IF 45.)
 Nagy Péter: Szabó Dezső. 1964. 604 p. (IK 16.)
 Petőfi Sándor levelezése. Függelék: (Vegyes feljegyzések, szerkesztői jegyzetek, dedikációk, másolatok, rajzok). Pótlás a kiadás korábban megjelent kötetéhez. Sajtó alá rendezte: Kiss József és V. Nyilassy Vilma. A Függelék H. Törő Györgyi, a Pótlás Kiss József munkája. 1964. 701 p. (Petőfi Sándor összes munkái, 7.)
 Tamás Aladár: A 100% — A KMP legális folyóirata, 1927—1930. 1964. 519 p. (Irod-Szoc)
 Tamás Attila: Költői világképek fejlődése Arany Jánostól József Attiláig. 1964. 166 p. (IF 43.)
 Tompa Mihály levelezése. 1—2. köt. Sajtó alá rendezte és a jegyzeteket írta: Bisztray Gyula. 1964. 499; 601. (Fontes 6—7.)

1965

- A magyar irodalom története 1772-től 1849-ig. Szerk.: Pándi Pál. Írták: Dezsényi Béla, Fenyő István, Horváth Károly, Julow Viktor, Lukácsy Sándor, Mezei Márta, Orosz László, Pándi Pál, Solt Andor, Sötér István, Szauder József, Tarnai Andor, T. Erdélyi Ilona, Tóth Dezső, Weber Antal. 1965. 831 p. (A magyar irodalom története, 3.)
 A magyar irodalom története 1849-től 1905-ig. Szerk.: Sötér István. Írták: Diószegi András, Gergely Gergely, Horváth Károly, Komlós Aladár, Kovács Kálmán, Mezei József, Nagy Miklós, Németh G. Béla, Németh Lajos, Osváth Béla, Somogyi Sándor, Sötér István, Szabolcsi Bence, Vajda György Mihály. 1965. 1072 p. (A magyar irodalom története, 4.)
 A magyar irodalom története 1905-től 1919-ig. Szerk.: Szabolcsi Miklós. Írták: Bodnár György, Czine Mihály, Ferenczi László, Hanák Péter, József Farkas, Kiss Ferenc, Komlós Aladár, Osváth Béla, Rába György, Szabolcsi Miklós, Ungvári Tamás, Varga József, Vargha Kálmán. 1965. 543 p. (A magyar irodalom története, 5.)
 A magyar irodalom története 1919-től napjainkig. Szerk.: Szabolcsi Miklós. Írták: Béládi Miklós, Bodnár György, Bori Imre, Czine Mihály, Csanda Sándor, Diószegi András,

Illés László, Imre Katalin, József Farkas, Kenyeres Zoltán, B. Nagy László, Nagy Péter, Osváth Béla, Pomogáts Béla, Rába György, Szabolcsi Miklós, Szelei István, Tamás Attila, Tóth Dezső, Ungvári Tamás, Vargha Kálmán. 1966. 1106 p. (A magyar irodalom története, 6.)

Bornemisza Péter: Énekek három rendbe. A kísérő tanulmányt írta: Kovács Sándor Iván. A faksimile szövegét gondozta: Varjas Béla. 1965. 334 lev. (BHA 6.)

T. Erdélyi Ilona: Az Ifjú Magyarország és Kazinczy Gábor. 1965. 135 p. (IF 48.)

Herepei János: Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Szerk.: Keserű Bálint. Bp.—Szeged 1965. Szegedi József Attila Tudományegyetem. 627 p. (Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez, 1.)

Komlós Aladár: A szimbolizmus és a magyar líra. 1965. 98 p. (IF 46.)

Kunszery Gyula: A magyar szonett kezdetei. 1965. 107 p. (IF 47.)

Martinkó András: A prózairó Petőfi. 1965. 634 p. (IK 17.)

Péczy László: Tartalom és versforma. 1965. 233 p. (IF 49.)

Péter László: Juhász Gyula a forradalmakban. 1965. 341 p. (Irod-Szoc)

Poszler György: Szerb Antal pályakezdése. 1965. 165 p. (IF 51.)

Sziklay László: Az ifjú Hviezdoslav. 1965. 190 p. (IF 50.)

Tanulmányok a csehszlovák—magyar irodalmi kapcsolatok köréből. Szerk.: Zuzana Adamová, Karol Rosenbaum, Sziklay László. 1965. 591 p.

Vörösmarty Mihály: Drámák. 1. köt. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta: Fehér Géza. 1965. 557 p. (VörösmKrk 6.)

Vörösmarty Mihály: Levelezés. 1—2. köt. Sajtó alá rendezte és jegyzetekkel ellátta: Brisits Frigyes. 1965. 481; 499. (VörösmKrk 17—18.)